

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

100-17-7
18.05.1995г.

София

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

*Конст. д. № 12/95г.
Фил. - Г. и Г. Мадарски
18.V.95г.*

от група народни представители в
37-то Обикновено Народно събрание

за установяване противоконституционността на някои разпоредби на Закон за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, обнародван в ДВ бр.45 / 16.05.1995 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ

С приетия от 37-то Народно събрание Закон за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, приет на 14 април 1995 г, върнат от Президента на Републиката за ново обсъждане с Указ N 119 от 27.04.1995 г., приет отново от Народното събрание на 11 май 1995 г. и обнародван в Държавен вестник на 16 май 1995 г. са нарушени съществено чл.17 /3/ и /5/ и чл. 19 /1/ и чл. 48 от Конституцията на Република България. Поради това и на основание чл.149 /1/ т.2 от Конституцията на Република България молим да образувате конституционно дело и да установите противоконституционността на следните разпореджания на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи:

1.Чл. 9 - а /1/ т.3 и т.4 създават с нищо неоправдано привилегии на общините и държавата пред другите купувачи, с което се нарушава равнопоставеността на всички граждани и юридически лица, постановено с чл.19 /2/ от Конституцията според която : "Законът създава и гарантира на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност."

2.Чл.10 /7/ - думите в края "освен ако върху тях са извършени строежи, или е учредено право на строеж". Собствеността върху

зеделските земи НИКОГА, С НИКАКЪВ НОРМАТИВЕН АКТ НЕ Е БИЛА ОТНЕМАНА от собствениците. Тя не може да се отнеме ИНЦИДЕНТНО и с този закон. Компромисното правило на досегашната т.1 може да се тълкува конституционно съобразно само като ограничено възстановяване на собствеността със запазване правото на суперфиция на третите лица. Сегашният текст, който ИЗЦЯЛО ЛИШАВА СОБСТВЕНИЦИТЕ ОТ ПРАВАТА ИМ, дори при незаконно извършени строежи и не консумирано право на строеж, нарушава чл.17, ал.3 от Конституцията. Тук важат същите съображения, поради които конституционният съд с решението си, публикувано в ДВ бр.64 от 1993 г. обяви за противоконституционна т. 2 от същата ал.7.

2. В никакъв случай не може да се приеме, че отказите от право на собственост, направени по реда на РМС N 651 са валидни. Не само съгласно чл.100 от ЗС от 16 ноември 1951 г., но и преди него ОТКАЗИТЕ ОТ ПРАВО НА СОБСТВЕНОСТ са валидни само, ако при извършването им е спазена изискваната от закона форма. Преди влизането в сила на Закона за собствеността необходимата форма за валиден отказ от право на собственост върху недвижими имоти се уреждаше със Закона за привилегиите и ипотеките, отменени със същия закон за собствеността. Съгласно чл.1 от този закон "Всичките актове приживе, възмездни или безвъзмездни, с които се прехвърлят или признават вещни права върху недвижими имуществва ... се вписват в предназначенията за това книга у нотариуса при областния съд или околийския съд, в района в който се намира недвижимия имот.

При това нотариалната форма е задължителна за прехвърляне на собственост или на други вещни права върху недвижими имоти съгласно чл.129 от тогава действащия Закон за задълженията и договорите. При това беше безспорно прието, че нотариалната форма ад солемнитатем е установена в полза на отчуждителя, за да се предпази от прибързани и недостатъчно обмислени разпореждания с правото си на собственост. Поради това тази форма трябва да се спазва не само при прехвърляне, но и при едностранен отказ.

Законова опора на такова тълкуване на чл. 2 от цитирания вече Закон за привилегиите и ипотеките, който гласи "За вписване се приемат актове, извършени по нотариален ред или нотариално заверени". Така, че за да може да се впише отказът от недвижима собственост, дори ако се приеме, че нотариалната форма не е задължителна, най-малко е необходима нотариална заверка. В противен случай не може да се извърши предписаното от закона вписване. Така, че при това стеснително тълкуване за изискванията за форма предписанията на чл.100 от ЗС от 16 ноември 1950 г. всъщност не променят с нищо установения преди това режим с отменения Закон за привилегиите и ипотеките.

3.

Още по - неубедителни са твърденията, че гържавата е могла да придобие по давност , или по-точно дългата давност, чрез която собствеността се придобива от недобросъвестен владеец, Държавата не може да придобие по давност имота, защото тя не го владее с намерение да го гържи като свой. Тя може да започне да го владее така, само след изпълняване на предвидените в закона процедури за отчуждаване. Да се приеме противното , значи да се предпише на гържавата намерение да заграби чужд имот, което е направо абсурдно.

От друга страна , ако се приеме , че гържавата може да придобива имоти като недобросъвестен владеец по давност, това означава да се премахне по начало всяка реституция, защото и без отмененото основание за отчуждаване тя е придобила имуществата по давност!

3.Особено грубо нарушение на същата ал. 3 от чл. 17 на Конституцията представлява наглед незначителното изменение на чл.10 - а, ал.1. Ограничаването на възможността да се установят реалните граници на имотите, включени в трудовокооперативните земеделски стопанства, гържавните земеделски стопанства или други селскостопански организации, образувани въз основа на тях, САМО ЧРЕЗ КАДАСТРАЛНИ ПЛАНОВЕ НА НАСЕЛЕНИ МЕСТА ИЛИ КОМАСАЦИОННИ ПЛАНОВЕ практически осуетява възстановяване на собствеността в РЕАЛНИ ГРАНИЦИ в повече от 70 % от случаите. Както вече изтъкнахме по-горе земеделската земя на българските граждани НИКОГА , С НИКАКЪВ НОРМАТИВЕН АКТ до сега не е отнемана. В този смисъл употребеният от законодателя израз "ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СОБСТВЕНОСТТА" трябва да се тълкува като "ВЪЗСТАНОВЯВА СЕ" правото на "ПОЛЗВАНЕ", което именно е било отнето. Щом това е така ПЪЛНОТО ПРАВО НА СОБСТВЕНОСТ се възстановява ПО ПРАВИЛО В РЕАЛНИ ГРАНИЦИ НАВСЯКЪДЕ, КЪДЕТО МОГАТ ДА БЪДАТ УСТАНОВЕНИ ПО КАКЪВТО И ДА Е НАЧИН. Заместването на конкретно ограниченото право на собственост чрез равностойни земи по пътя на плановете за земеразделяне е създадено като допълнителна възможност, като алтернативна възможност, като изключение за случаите, когато установяването на старите реални граници е станало обективно невъзможно.

Правото да се иска възстановяване на имотите, такива, каквито са включени в ТКЗС или ДЗС, и реалните му граници да могат да се установят, пълното право върху него се възстановява по право. Веднъж пълната собственост така възстановена, тя става неприкосновена по смисъла на чл.17 ал.3 от конституцията и не може да бъде отново отчуждавана, освен по реда на ал.17 /5/ от Конституцията.По тези съображения приетото изменение на чл.10-а /1/ да се обяви от Вас за противоконституционен.

4. Противоконституционно е и второто изречение от изменението на ал. 1 на чл. 10-б. Докато обезщетението с равностойна земя би могло да се приеме като адекватно обезщетение, не нарушаващо правата на собственика, то ограничаването на това право само за участъци по-големи от два декара е грубо нарушение на тези права. Става дума за парцели в строителните граници на населените места, въвн от тях, които са застроени, или върху които са проведени мероприятия, които не позволяват възстановяване на собствеността. Това са в огромния брой случаи малки, но **МНОГО СЪПИ УЧАСТЪЦИ**. Отнемането на правото за реална субституция на тези имоти с други равностойни е посегателство на неприкосновената собственост и противоречи на чл.17 ал.3 и 5 от Конституцията, поради което също трябва да се прогласи за противоконституционно.

5. Противоконституционни са новите ал.6, 7 и 8 на чл. 14. Решенията на комисията са административни актове, които създават права на гражданите. След като е изчерпан пътя на обжалването им респ. след като споровете по тях са решени по съдебен ред, създадените чрез тях права са неприкосновени. Да се даде възможност на поземлените комисии да преразглеждат и да пререшават своите решения открива пътя на произвола. Влезли в законна сила решения, включително административни актове, могат да се преразглеждат само по реда на чл. 231 сл. от ГПК. Посягането на придобити права на собственост нарушава чл. 17 ал. 3 от Конституцията.

6. По съображения изложени по-горе в т. 4 противоконституционни са разпоредбите на чл.15 ал. 2 , второто изречение посочващи, когато полагащото се обезщетение е повече от два декара.

7.Противоконституционни са разпорежданията на ал. 3 и 7 - второ изречение на чл.17. Привилегиите , предоставени на членовете на кооперации или съдружници в търговски дружества нарушава равнопоставеността на гражданите и юридическите лица, утвърдена и гарантирана с чл. 19 ал. 2 на Конституцията. С тези разпоредби се цели да се узакони наложеного на много места в страната фактическо заемане на най - добрите земи от лица, принудени или подлъгани да влязат в нови кооперативни и псевдодружествени организации. Нарушава се и правото да се получи **РЕАЛНА СОБСТВЕНОСТ В РЕАЛНИ ГРАНИЦИ ТЪЙ КАТО НЯМА ДА ПОЛУЧИ КОНКРЕТИЗИРАНО ПРАВО ВЪРХУ РЕАЛНА ЗЕМЯ, а** **НЯКАКВО ИМАГИНЕРНО ПРАВО ВЪРХУ НЕОПРЕДЕЛЕН ОБЕКТ.**

8. По съображенията изложени по-горе в точките противоконституционно е и разпореждането на новата ал.8 на чл. 17.

9. Новият член 19 - а има предвид очевидно хипотезата, когато разполагаемата земя за обезщетяване на собствениците не е достатъчна да задоволи всички правоимащи. Облагодетелстването на "лица до 35 години" в ал.1 т. 1 и на лица, които участват в кооперации Конституцията. При това трябва да се има предвид ,че привилегията по т.3 се дава на лица, които участват в кооперации и дружества, занимаващи се със селско стопанска дейност , а не лица, които сами се занимават с такава дейност. По този начин се дава предимство на рентиери.

10. Противоконституционни са и разпорежданията на новата ал.б на чл.27. Първото изречение на алинеята има предвид конкретното приложение на правилото на чл. 64 от ЗС. Голата собственост обаче НЕ ПРИНАДЛЕЖИ на организациите по пар.12, независимо от това, дали те са ликвидирани или не.Тя принадлежи на собственици, на които е принадлежала ДО включването ѝ в тези организации. Пита се тогава, на какво основание тези собственици се лишават от своите права като :

1. Получават плащане с разсрочка от десет години и при нищожна индексация само с 20 % от ефекта на годишната инфлация.

2. Равностойната земя се внася в държавния поземлен фонд, а не се прехвърля на тях.

Като накърнява по този начин правата на собствениците разпоредбата нарушава чл.17 ал.3 от Конституцията.

11. Противоконституционни изцяло са разпоредбите на новите параграфи 4, 4-а, 4-б, 4-в, 4-г, 4-д ,4-е и 4-ж. Разпоредбата на параграф 4 /1/ изхожда от **правилната констатация, че** предоставените за ползване земи до 17 август 1990 г. с актове на Президиума на Народното събрание, Държавния съвет или Министерски съвет **НЕ СА СТАНАЛИ СОБСТВЕНОСТ НА ПОЛЗВАТЕЛИТЕ. ИМЕННО ПОРАДИ ТОВА, ЧЕ ТЕ НЕ СА СТАНАЛИ СОБСТВЕНИЦИ**, на тях им се предоставя **ПРАВОТО ДА ПРИДОБИЯТ ТЕПЪРВА СОБСТВЕНОСТТА ВЪРХУ ТЕЗИ ЗЕМИ.**

Ноторно известно е, и ние няколко пъти вече го подчертахме, че с **НИКАКЪВ АКТ, НИКОГА СОБСТВЕНОСТТА ВЪРХУ ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ ДОСЕГА НЕ Е ОТНЕМАНА.** Щом това е така с разпореждането на новия параграф 4 **ЗА ПЪРВИ ПЪТ ТАЗИ СОБСТВЕНОСТ СЕ ОТНЕМА** и то не за държавни или общински нужди , а в **ПОЛЗА НА ЧАСТНИ ЛИЦА!** По този начин се нарушава най-грубо чл.17 ал. 3 и 5 на Конституцията.

Тази противоконституционност на основния текст определя автоматично противоконституционността и на следващите разпоредби, които уреждат начина и последиците от противоконституционната възможност да се придобие чужда собственост без спазване изискванията на чл.17 ал.5 от Конституцията.

Това особено ясно е подчертано в параграф 4 - ж, който урежда начина на обезщетяване на гражданите, чиято собственост е отнета противоконституционно. Вместо предварително равностойно обезщетение, т.е. обезщетение по действащите пазарни цени, както предвижда чл.17 ал.5 на Конституцията, те получават заплащане по цени, определени от Министерския съвет или чрез получаване на земеделски земи от държавния или общинския поземлен фонд, БЕЗ ДОРИ ДА СЕ ПРЕДВИДИ ТЕ ДА БЪДАТ РАВНОСТОЙНИ. Нещо повече, обезщетяването със земи е илюзорно предвид разпоредбите на чл.19-а.

При това обезщетението се заплаща само в рамките на средствата, получени от ползвателите.

12. Противоконституционна е разпоредбата на новото второ изречение на ал.7 на параграф 13 от Преходните и заключителни разпоредби към ЗСПЗЗ. Ако актът, който ще се отменя не е създавал права и задължения, то отменянето му е безсмислено. Ако обаче е създавал такива, разбира се имуществени, то неговото отменяне би ги накърнило и с това ще бъде в нарушение на чл. 17, ал. 3 от Конституцията. Правилата на преходния параграф 11 са достатъчна защита срещу действията на ликвидационните съвети, увреждащи имуществените права на организациите по параграф 12.

13. Особен случай представлява параграф 28 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи. Този текст е изключително съчетание на противоконституционност и юридическа неграмотност.

С ал.1 се постановява, че организациите по параграф 12 се заличават, и то служебно от съда, с влизане на този закон в сила. Елементарно правно положение е, че едно юридическо лице, като комплекс от права и задължения, не може да се заличи преди ликвидиране и разпределяне на неговото имущество и **ТО ЗАДЪЛЖИТЕЛНО СЛЕД УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА НЕГОВИТЕ КРЕДИТОРИ.**

В нарушение на имуществените права на кредиторите ал.2 обявява наличното имущество на заличените организации за собственост на лицата по чл.27 от закона. С други думи, активите на заличената организация се разпределят между правоимащите, а пасивите увисват във въздуха. Това е грубо нарушение на съществуващи имуществени права и е в очевидно противоречие с чл.17, ал.3 от конституцията.

Сецайки се за това посегателство върху чужди имуществени права, авторите на закона се опитват да ги компенсират с хумористичната разпоредба на ал.5 от същия параграф 28: "Банките, другите юридически лица и еднолични търговци /къде останала обикновените граждани и лицата, намиращи се в трудово-правни

7.

отношения с организацията/?/ могат в продължение на три години да намаляват размера на облагаемата си печалба със сумите , които им държат организациите по параграф 12 от Преходните и заключителни разпоредби след заличаването им."

разпоредбата няма нужда от коментар .Дава се една съвсем неадекватна компенсация срещу абсолютно неоправдано имуществено облагодетелстване на лицата по чл.-27.С частично намаляване на бюджетните постъпления се оцеляват абсолютно неоснователно кредитите.

14. Но юридическият гаф не свършва с това. Прогласеното за съсобствено имущество се управлява и разпределя съгласно параграф 29 по един невероятен странен начин. Решенията могат да се вземат независимо от броя на присъстващите. При тяхното вземане всяко лице има един глас, а не толкова , колкото отговарят на дела му в съсобствеността.Тези разпоредби, които са в явно противоречие с правилата на чл. 32 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи,нарушават придобити имуществени права на останалите съсобственици и с това противоречат на чл.17 ал.3 от конституцията.

15. Второто изречение на ал.1 на параграф 28 дискриминира членовете на ликвидационните съвети и с това нарушава като чл.48 , ал.3 , така и чл.6, ал.2 от Конституцията.

Уважаеми господа конституционни съдии,

Както се вижда от всички изложено по-горе, целият Закон за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи е по същината си насочен против възстановяване на частната собственост върху земеделските земи. Навсякъде в него личи стремежът да се облагодетелства държавата, общините и кооперациите за сметка на частните собственици. Всичките му разпоредби са пропити от дух на рекомунизация и са в дълбоко противоречие с конституцията , която прогласява , че " Икономиката на България се основава на свободната стопанска инициатива, на неприкосновената частна собственост и на гарантираната равнопоставеност на гражданите и на юридическите лица, включително държавата, общините и кооперациите".

Разпоредбите на закона се опитват да ликвидират свободното пазарно разпореждане със земята и с това изваждат от гражданско обръщение основното богатство на България. Насърчавайки кооперирането в отпечения от историята колхозен тип, законът издига непреодолими бариери срещу свободното предприемачество и с това прегражда пътя към модерно фермерство-единственият изход за нашето земеделско стопанство след неизбежния биологичен край на

огромното мнозинство стари хора, които сега намират приют в кооперативите.

Ние се надяваме, че Вие ще защитите Конституцията от тези опити за реставрация на миналото.

Суважение:

1. Велюслав Лузничков -
2. Стоян Тимов Райчевски
3. Муравиен Георгиев Радев -
4. Асен Ивчанов Азов
5. Сотис Стоянов -
6. Крум Славов -
7. Иван Тимков -
8. Емануела Михайлова -
9. Иван Михайлов
10. Вас Деметров
11. Веселин Кожухаров
12. Иван Димитров
13. Георги Сметанов
14. Иван Куршев
15. Евгений Михайлов
16. Карозни Картев
17. Димитър Саванков -
18. Д-р Вера Желева
19. Тодор Иванчев Димитров

20. Кривоша Свѣтославъ Биревъ
21. Николаѣвъ Димитровъ Пандановъ
22. Ст. Георги Лопевъ
23. Елиса Коздраневъ
24. Павелъ Димитровъ Цонковъ
25. Василъ Кривковъ Тодевъ
26. Успенъ Ивановъ Димитровъ
27. Димитъръ Атанасовъ Атанасовъ
28. ВЛАДИМИРЪ АТАНАСОВЪ
29. Василъ Ивановъ Златковъ
30. Козловъ Благоевцовъ Томевъ
31. Русланъ Свѣтославъ Цонковъ
32. Владиславъ Берисовъ Косиновъ
33. Иванъ Кривковъ Свѣтославъ
34. Иванъ Цондановъ Косовъ
35. Петъръ Свѣтославъ Свѣтославъ
36. Димитъръ Георгиевъ Хелевъ
37. Герсонъ Макеевъ Ледковъ
38. Мирча Ивановъ Тимонкинъ
39. Козловъ Николаевъ Димитровъ
40. Стефанъ Антоновъ Свѣтославъ
41. Кривоша Кривошаевъ
42. Марияна Иванова Лукова
43. Иванъ П. Жосевъ
44. Георгиъ Свѣтославъ Шваневъ
45. Владимиръ Ишевъ Баевъ
46. Езвръ Свѣтославъ Свѣтославъ
47. Владимиръ Георгиевъ Кривошаевъ
48. Владимиръ Николовъ Николовъ
49. Иванъ Свѣтославъ
50. Иванъ Свѣтославъ Свѣтославъ
51. Цонко Георгиевъ Ботевъ